

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—. Za članske izvod Din 1.—.

Oglasi po ceniku.

Telefon šte. 3478.

Vam vsem, sodružice in sodrugi, moje prisrčno voščilo k božičnim praznikom in mnogo uspeha, odločnosti in samospoznanja v Novem letu!

Pozdravljeni!

Vaš strokovni časopis

»DELAVEC«

Novo delavsko zavarovanje.

Načrt novega delavskega zavarovanja nosi naslov: Zakon o socialnem zavarovanju. — Delodajalci pristajajo na zakon s pripombo, da se izpušči starostno zavarovanje. — Ta zakon je otrok brez pravega očeta.

V splošnem se je zagotavljalo, da se zakon o zavarovanju delavcev ne bo poslabšal. Ali druge sile so vrtale in vrtale, da je prišlo do revizije tega zakona. Vsaka revizija zakona, ako ne stoji na straži dobro organizirane in čuječe strokovne organizacije, je pa začetek poslabšanja.

Revizija je tu. Projekt novega zakona je v rokah trgovskih in delavskih zbornic in strokovnih organizacij. Načrt ali projekt uvaja starostno zavarovanje. Kritje za to dobiva deloma v višjih prispevkih in na znižanih dajatvah bolniškega in nezgodnega zavarovanja. Torej... na račun delavstva.

Delavec mora torej v današnji družbi direktno in indirektno plačevati vse davke, vse investicije ter sam sebe zavarovati za bolezen, nezgodo in za starost. Oni pa, ki žive iz mrdvednosti ustvarjanja dela delavca, ne plačajo nič.

Preklet je bridka ta resnica. Delavstvu se ne da noben poklon, a kapitalistu se je s to revizijo naredil poklon, posebno pri znižanju dajatev pri nezgodnem zavarovanju.

Kakšen je ta načrt.

Zaenkrat bomo obravnavali tišči material, ki je najbolj pereč.

Poleg sedanjega bolniškega in nezgodnega zavarovanja je sedaj še zavarovanje za onemoglost, starost in smrt.

Zavarovanje za primer brezposelnosti se namerava urediti s posebnim zakonom.

Prispevki za posamezne panoge so predvideni sledeče: za bolniško zavarovanje 5 odstotkov zavarovane meze, ki se v slučaju pasivnosti avtomatično zvišuje do največ 6½ oziroma 7 odstotkov. Za starostno in onemoglostno zavarovanje 3%. Za nezgodno zavarovanje 6½% pri nevarnostnem odstotku 100 za sto dinarjev zavarovalne meze.

Polovico prispevkov plačuje delodajalec, a polovico delojemalec. Prispevke za nezgodno zavarovanje plačuje samo delodajalec.

Podlaga za odmero prispevkov.

Prispevki se odmerjajo na podlagi zavarovane meze. V ta namen so razdeljeni zavarovanci v osem razredov, in sicer:

V I. razred spadajo zavarovanci z dnevno plačo do 15 Din. Zavarovana mezda znaša 10 Din.

V II. razred s plačo od 15—20 Din. Zavarovana mezda 15 Din.

V III. razred s plačo od 20—25 Din. Zavarovana mezda 20 Din.

V IV. razred s plačo od 25—30 Din. Zavarovana mezda 25 Din.

V V. razred s plačo od 30—40 Din. Zavarovana mezda 30 Din.

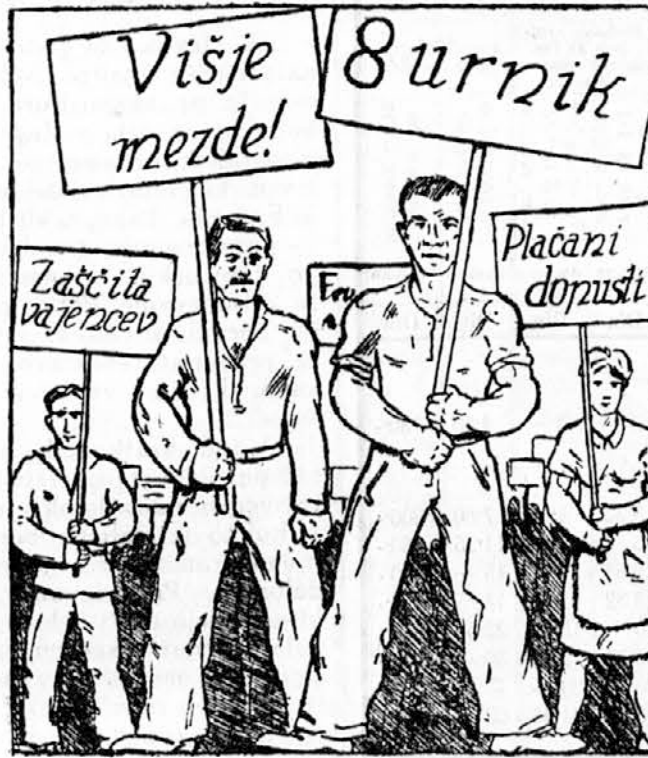
V VI. razred s plačo od 40—60 Din. Zavarovana mezda 40 Din.

V VII. razred s plačo od 60—80 Din. Zavarovana mezda 60 Din.

V VIII. razred s plačo od 80 Din dalje. Zavarovana mezda 80 Din.

Dajatev za slučaj obolenja.

Za določitev podpor so razdeljeni zavarovanci v 3 kategorije, in sicer:

Uspehi strnjenih svobodnih strokovnih organizacij.

Novo delavsko zavarovanje prihaja. Projekt zakona o bolniškem zavarovanju, o zavarovanju v slučaju nezgode in za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, je že razposlan delavskim in industrijskim zbornicam. Strokovna komisija za Slovenijo je že razpravljala o njem. Ta projekt poslabšuje dajatve bolniškega in nezgodnega zavarovanja, da s tem in z višjimi prispevki krije starostno zavarovanje.

Strokovna komisija za Slovenijo je na svoji seji soglasno konstatirala:

V načrtu zakona se občutno poslabšuje tako bolniško kot nezgodno zavarovanje samo na škodo delavstva. — Zato zahteva:

- 1. Zavarovanje za starost, onemoglost in smrt naj se čimprej izvede s sredstvi, ki jih določa sedanji zakon.**
- 2. Prispevki in dajatve bolniškega in nezgodnega zavarovanja morajo ostati v sedanji višini. Sanacija nezgodne panoge se mora izvesti na račun delodajalcev.**
- 3. Samouprava zavarovanja mora ostati neokrnjena.**

1. Člani brez kvalificiranega članstva.

2. Člani, ki so bili v teku enega leta, preden so poslednjikrat pristopili v zavarovanje, vsaj 6 mesecev člani urada ali pred obolenjem nepretrgoma vsaj 30 dni.

3. Člani, ki so bili v enem letu neposredno pred obolenjem vsaj 10 mesecev, ali tekom 2 let vsaj 18 mesecev člani urada.

Člani pod točko 1. dobe v slučaju obolenja in sicer najdalje za dobo 26 tednov brezplačno zdravniško pomoč, zdravlila in obveze ter manjše pomožne pripravke za zdravljenje (očala itd.).

V slučaju smrti pogrebno in 30 kratnem iznosu zavarovane meze.

Člani pod točko 2. to, kar člani pod točko 1. Poleg tega še najdalje za dobo 26 tednov hranarino v iznosu pol zavarovane meze in sicer od 4. dne dalje, ko je nastopila delanezmožnost.

Članice, ki so bile v teku 1 leta, preden so pristopile poslednjikrat v zavarovanje, vsaj 6 tednov članice ali pa, ki so bile članice neposredno pred porodom nepretrgoma 90 dni, dobe v slučaju poroda: Babiško pomoč, zdravljenje in zdravlila in manjše pripomočke za zdravljenje. Mesto tega je sicer pristojni okrožni urad poslati v bolnišnico, toda največ za 14 dni.

Člani pod točko 3. dobe: Vse to, kar člani pod točko 1. Potem: Večje pomožne pripravke za zdravljenje, zdravljenje zob, plombe in naprava umetnega zobovja; hranarino v višini dveh tretjin zavarovane meze in sicer najdalje za dobo 26 tednov. V slučaju smrti zakonskega druga 300 Din pogrebno.

Članice-porodnice dobe vse to, kar članice pod št. 2, poleg tega še 4 tedne pred porodom in 6 tednov po porodu porodnino v znesku ¼ zavarovane meze; za opremo deteta za vsako rojeno dete 150 Din, dojnino za dobo 12 tednov po 4 Din na dan. Do dojnine ima pravico šele, ko je popolnoma izčrpal bolniško podporo.

Svoji imajo pravico do teh dajatev: Pravico do zdravnika, zdravlil in zdravlje-

nja. Do teh dajatev ima pravico svojec tudi, če preneha članstvo člana in sicer toliko časa, da je lečenje končano, toda najdalje do 26 tednov.

Zdravljenje v bolnišnici — največ štiri tedne.

V slučaju poroda: Do babiške pomoči, do zdravnika in brezplačnega zdravljenja, do bolnice, toda največ 14 dni in do dečje opreme v znesku 150 Din za vsakega rojenega otroka.

Torej: Člani pod 1. ne dobe nobene hranarine, članice v slučaju poroda prav nobene zdravniške pomoči, razen če se je poleg poroda pritaknila še kaka druga bolezen.

Člani pod točko 2. zmanjšano hranarino, članice porodnice pa le zdravljenje. Pri obeh vrstah članov pa ne pridejo v poštev njihovi svoji. Ako zbole in potrebujejo zdravniške nege, morajo jim preskrbeti to nego člani sami. Če pa nimajo sredstev, pa občine ali kake druge javne korporacije.

Svoji članov pod št. 3. imajo sicer pravico do brezplačnega zdravljenja, nima pa pravice do pomožnih pripomočkov zdravljenja, do nege zob itd.

Glej tabelo na koncu članka!

Dajatve v slučaju nezgode.

Ako se pripeti nezgoda, ima član pravico ne glede na dobo trajanja članstva do sledečih podpor: Do zdravnika, zdravlil in drugih pripomočkov, dokler ne ozdravi. Do hranarine v znesku dveh tretjin zavarovane meze in sicer do končanega lečenja, a najdalje 26 tednov.

Do rente, dokler traja nesposobnost za delo in sicer od 27. tedna dalje odnosno od dneva, ko se je ustavila hranarina.

Renta se odmeri na podlagi zavarovane letnega zaslužka. Ta se določijo po starem zakonu tako, da se pomnoži dnevna zavarovana mezda s 300. Če pa ni bil ponesrečenec zavarovan pred nezgodo niti 30 tednov, se prišteje k njegovi zavarova-

ni medzi zaslužek enakega delavca v istem ali sorodnem obratu.

Renta se odmerja na podlagi zavarovanega letnega zaslužka, ki se po novem zakonu ugotovi na sledeči način: Ugotoviti se mora vedno letni zavarovani zaslužek za 300 dni. Če ni bil ponesrečenec v letu pred nezgodo zavarovan 300 dni, se prišteje za oni čas, kolikor je bil ponesrečenec manj zavarovan od 300 dni, ponesrečenčevemu zaslužku se zmnožek, ki ga dobimo, ako pomnožimo število manjkajočih dni (do 300) z zavarovano mezdo najnižjega razreda, to je 10 Din.

Na podlagi tako določenega letnega zavarovanega zaslužka se izračuna renta in sicer: Če znaša delanezmožnost manj kot 60 odstotkov le na podlagi treh četrtin zavarovanega letnega zaslužka. Če pa leži ponesrečenec v bolnici, prejema svoji mesto rente polovico pripadajoče hranarine.

Ako ne znaša delanezmožnost nad 20%, dobi ponesrečenec rento le skozi dve leti, nato pa dobi odpravnino, ki je enaka vsoti pomnoženega zavarovanega letnega zaslužka s tolikimi odstotki, kolikor odstotkov znaša delanezmožnost. Ako se je zavarovanec smrtno ponesrečil, dobi vdova eno četrtino zavarovanega letnega zaslužka. Po toliko tudi otroci. Toda skupna renta ne sme biti nad tri četrtine letnega zavarovanega zaslužka.

Ako se vdova na novo poroči, dobi enkratno odškodnino v znesku polletnega zavarovanega zaslužka.

Podpore za slučaj onemoglosti, starosti in smrti.

Pravico do teh podpor pridobi zavarovavec, kadar je bil zavarovan:

1. za rente za onemoglost in za dečje rente 260 tednov (1820 koledarskih dni);

2. za starostne rente 520 tednov (3640 koledarskih dni);

3. za pogrebno in posmrtno podporo 104 tedne (728 koledarskih dni).

Začasno rento za onemoglost dobi oni, kateremu je po 26 tednih potekla hranarina, pa je še vedno delanezmožen. Začasna renta polovico hranarine, ki bi mu pripadala.

Rente za trajno onemoglost in starostna renta zavise od trajanja zavarovanja in povprečne zavarovane meze v zadnjih petih letih. Razvidne so iz posebne table. Za primer navajamo nekaj zgledov:

Pri zavarovanju 260—519 tednov in pri povprečni mezi Din 6 do 8 znaša renta letno Din 780 (najnižja), pri zavarovanju 260—519 tednov in pri povprečni mezi Din 22.50—27.50 znaša renta letno Din 1350; pri zavarovanju 1300—1559 tednov (25 let) ter pri povprečni mezi Din 27.50 do 35 znaša renta letno Din 2400.

Pravica do starostne rente začenja z dnem, ko je zavarovanec izpolnil 65. leto starosti.

Razlike v dajatvah med starim in novim zakonom.

a) V slučaju bolezn.

Po sedanjem zakonu ima zavarovavec pravico ne glede na dobo članstva do zdravnika, zdravlil, do kopei, pomožnih priprav za zdravljenje vseh vrst, do hranarine, če traja nesposobnost za delo dalj kot 3 dni.

Članice porodnice, ako so bile članice v enem letu preden so pristopile poslednjikrat v zavarovanje vsaj 3 mesece, ali pa, ako se je pripetil porod po nepretrganem tromeščnem članstvu, do teh le dajatev: Do babiške pomoči, do zdravljenja, do bolnice, do porodniške podpore 2 meseca pred in 2 meseca po porodu v znesku tri četrtine zavarovane meze; do podpore za dečjo opremo v 14-kratnem znesku zavarovane meze, do dojnine dnevno 3 Din skozi 20 tednov.

Svoji člana ne glede na trajanje dobe njegovega članstva: Do zdravnika, zdravlil, zobne nege, plomb, bolnice za dobo 4 tednov. V slučaju poroda pod pogojem, da je obstojalo članstvo, kot pri članicah porodnicah: Do babiške pomoči, zdravnika, zdravlil, bolnice (28 dni), do pred in poporodnine in sicer po Din 1.50 na dan 4 tedne pred in 4 tedne po porodu; do dečje opreme v 14-kratnem znesku zavarovane meze člana in do dojnine skozi 20 tednov po 3 Din na dan.

b) V slučaju nezgode.

Če je poškodovanec bolan manj kakor 10 tednov, dobi dve tretjini hranarine. Če je bolan več kot 20 tednov, dobi 100% rento in sicer izračunano na podlagi letnega zavarovanega zaslužka, ki je najmanj za tretjino ugodnejši, kakor pa po novem osnutku.

Ponesrečenec, ki se leči v bolnici, dobi poleg tega še 100% rento. Ako znaša delanezmožnost radi nezgode nad 10%, dobi rento, dokler traja delanezmožnost in sicer na osnovi 100% zavarovanega letnega zaslužka.

Če je smrtna nezgoda, dobi vdova tretjino zavarovanega letnega zaslužka, otroci eno četrtino. Skupna vsota ne sme presegati letnega zavarovanega zaslužka ponesrečenega moža.

Vdova, ki se nanovo poroči, dobi odpravnino, ki znaša vsoto enoletnega zavarovanega zaslužka ponesrečenega moža.

Ze ta primerjava da popolno sliko med ugodnostmi starega in novega zakona.

Zato delavstvo odklanja tako revizijo zakona o socialnem zavarovanju, ker mu ne prinaša zboljšanja, nego celo poslabšanje. Tudi v drugih državah je organizirano delavstvo (Nemčija, Avstrija) tako sta-

rostno zavarovanje, ki se je name-ravalo izvršiti na škodo bolniškega in nezgodnega zavarovanja, odklo-nilo.

Sklep vrhovnega foruma svobodnih strokovnih organizacij za dravsko banovino prinašamo pa na dru-gem mestu.

Tabela zavarovane mezde, zavarovalnih prispevkov za slučaj bolezni, onemoglosti, starosti in smrti ter denarnih podpor (na podlagi nacrtu novega Zakona o social. zavar.)

Table with 13 columns (1-13) and 8 rows (I-VIII) showing average wages and insurance contributions for different age groups. Columns include average wage (dan, teden), insurance contributions (bolezni, onemoglosti, starosti, smrti), food support (dnevno), and other benefits (povprečno, prir. svojca, hrana, porod. nina, pogreb. nina).

D o j n i n a (za dobo največ 12 tednov) dnevno Din 4.— za vse razrede. Dečja oprema prav tako za vse razrede za vsako rojeno dete Din 150.— P o g r e b n i n a članu za umrlega zakonskega druga v vseh razredih Din 300.—

Naše Javne borze dela.

Zakonsko podlago za poslovanje naših Javnih borz dela tvorijo: Člen 110 finančnega zakona za l. 1922/23, Uredba o organizaciji posredovanja dela, dajanja neposredne podpore brezposelnim delavcem in dajanja cenjenih posojil za zidanje delavskih stanovanj in končno Izvršilna naredba z dne 10. avgusta 1928, izdana na podlagi te uredbe.

Glavne naloge Javnih borz dela so:
1. Organiziranje posredovanja dela.
2. Podpiranje brezposelnih.
3. Preskrbovanje cenjenih posojil za zidanje delavskih stanovanj.
Poglejmo, kakšni so v navedenih pravicah dosednji rezultati naših borz dela.

Delavski kulturni mesečnik „SVOBODA“

je list, ki je potreben vsakemu delavcu in delavki, ki stremita po kulturni proletarski izobrazbi. Izhajal bo odslej vsak mesec na 32 straneh. Prinašal bo poučne in zanimive spise, povesti, pesmi, poročila. Imel bo tudi slike.
Naročnina je letno 36 Din, ali mesečno 3 Din.

Kdor čuti v sebi moč in voljo, biti naročnik edinega delavskega slovenskega kulturnega mesečnika, ta bo 3 Din mesečno zmožel.
Pišite na naslov: Uprava »Svobode«, Ljubljana, Poštni predal 290, in zahtevajte položnico.
Sodružice in sodruugi! Naša delavska zavest nam narekuje, da smo naročniki našega delavskega kulturnega mesečnika!

Delavec in kultura.

V Buenos Airesu (republika Argentinja) izhaja slovenski časopis »Slovenski Tednik«. Zadnja številka, ki smo jo prejeli, prinaša zanimiv in poučen članek, ki ga podajamo našim čitateljem:
Kdo pozna skrbi, ki so mučile Jurija Simona Ohma, iznajditelja zakona o odporu elektrike v žicah? Dosegel je šestdeset let — ne da bi mogel najeti in opremiti prostor za poskuse. L. 1828. si videl na pariških ulicah štirinosemdesetletnega moža, ki je, opotekač se, obiskoval profesorske seje v Jardinu? Kdo je bil? Prirodopisec Lamarque in njegov življenjepis nam razlaga te njegove žalostne sprehode, češ, da je še kot starih moral obiskovati seje, »da ne bi izgubil denarja, ki so ga izplačevali za prisotnost pri sejah.« Od česa pa je živel Rousseau? (Znameniti švicarski filozof, živel v 18. stoletju.) Od svojih spisov? Te so v Franciji in Švici sezgali. Moral je prepisovati note, da si je prislužil kruh.

bi je govorilo plemstvo z neplemčji v znak nespoštovanja vedno v tretji osebi (ednime) fant? — imenoval me je lopova, ušivca — tam so vrata, naj gleda, s takim beračem nočem imeti nobenega opravka.« Preden si je pognal Kleist (nemški pesnik, živel v začetku 19. stoletja) kroglo v glavo, je zapislal: Zmeraj so govorili, da je umetnik berač; toda v sedanjem času mora umreti od glada.
Ali je še treba, da navajam dokaze, kako je najtežja izmed vseh delavskih usod usoda kulturnih delavcev?
Za krsto Karla Marxa so korakali štirje možje, za Lamarquovo krsto dva, za Mozartovo krsto pa je šel majhen črn psiček.
Prav na vse to je mislil kraljevi saški kapelnik Richard Wagner (znan je po svojih operah), ko je bil maj 1848 v posebni pesmji svet večnih veseljakov:
Imajo kapital in rente in ljubijo zelo državo, v kateri žive od procentov in žanjejo brez setve;
goje umetnosti in znanosti,
časte krepost,
in žive do smrti,
ne da bi poznali bedo!
Malo se jih solnči v solncu užitek in ti si bede niti predstavljaš ne znajo. Mnogo jih živi v sencah neizbežnih skrbi, ki niso še nikdar okusili zemeljskega veselja.
Toda če bi bilo vse to vsaj grenkost brez notranje zveze! Toda tragedija teh družabnih napak korenini vse globlje.

Posredovanje dela.

Po statistiki, priobčeni v »Radniški zaščiti« za leto 1929 je

Table with 4 columns: Borza dela, Iskalo zaposlitve, Bilo izvršenih delavcev, Bilo posred. Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Novi Sad, Split. Total: 186.524 60.869 41.002

Te številke bi potrebovale sicer natančnejše analize. Nekatere borze dela (n. pr. ekspozitura Murska Sobotna, borza dela v Zagrebu) knjizijo v zgornjem seznamu tudi poljedel. delavce, ki grede za delom v Nemčijo in Francijo. Tako, rekli bi — en gros — posredovanje, gre danes bolj preko francoskih in nemških društev za priseljevanje, kakor preko ondotnih borz dela. Ono se seveda ne more primerjati enostavno s posredovanji, ki jih izvršujejo borze dela same.
A tudi kratkoma brisati se takih posredovanj iz statistike ne sme, temveč se mora konkretno preiskati, v koliko je dotična borza dela pri organiziranju takih posredovanj sodelovala. Posredovanja v velikem, ki ne dajejo dosti dela, a so od borze dela vendar uspešno organizirana, sicer niso merilo za zaposlenost dotične borze dela, so pa lahko merilo za njeno organizatorično delavnost in za vnašanje, s katero se posveča ta borza dela svojim glavnim nalogam.

Kot primer lahko navedemo borzo dela v Murski Soboti.
Ta borza dela, ki je stala v prejšnjih letih pred ogromno delovno ponudbo poljedelskih delavcev, je v prejšnjih letih sama iskala in našla pota za zaposlitev teh delavcev, boreč se pri tem često z ogromnimi ovirami.
Kasnejše od druge strani urejeno posredovanje dela za te delavce, je v gotovem smislu sad in posledica teh prvotnih naporov.
A najsi presojava zgornje številke s še tako veliko previdnostjo, nekaj lahko iz njih brez dvoma čitamo. Število delavcev, ki se obrača na Javne borze dela, je ogromno. Od 20 do 30% vseh zaposlenih delavcev je iskalo zaposlitve pri borzah dela.
Koliko jih je delo našlo? Tu je med posameznimi borzami dela znatna razlika. Odgovarjajoči odstotki za l. 1929 so: Beograd 23%, Zagreb 13.5%, Ljubljana 62%, Sarajevo 5%, Novi Sad 15%, Split 12%.
Morda je treba te številke tu pa tam popraviti, a nobena korektura ne bo spravila iz sveta dejstva, da so bili posredovalni uspehi pri borzah dela izven Slovenije nezadostni.

Temu pač ne bo vzrok toliko večja brezposelnost v teh krajih, temveč dejstvo: da so se nove borze dela premalo zavedale, kaj je njih prva in glavna naloga in da stikov s poslodavci niso znale ustvariti.

Druga ugotovitev. Lepe ideje Izvršilne naredbe, ki ima tendenco, da se pritegne k nalogam posredovanja dela strokovne organizacije delodalcev in delojemalcev, so ostale v celoti na papirju. Zakaj? Neizvršljivo po našem mnenju ni, da bi iskali vsi brezposelni organizirani delavci dela pri svojih strokovnih organizacijah, poslodavci pa bi nudili delo potom svojih strokovnih udruženj in industrijskih zvez, med tem, ko bi Javne borze dela ponudbe izravnale in celo to posredovanje organizirale. Vse to je izvršljivo in mogoče. Treba pa je zato v celem aparatu Javnih borz dela več smisla za to. Javne borze dela so postale birokratične in neinicijativne.

Za ilustracijo med duhom, kakršnega si v borzah dela želimo in med duhom, kakršnega si v njih ne želimo, naj orišemo eno epizodo.
Ob priliki ukinitve bivših državnih borz dela smo skušali z vsemi sredstvi ohraniti Javno borzo dela v Mariboru, ki je ravnokar spravljala stotine mariborskih delavcev v Nemčijo, od koder bi prinesli težke milijone.

Pri tem smo se morali boriti kljub vsem ostalim težkočam, še za par razdrapanih miz, ki nam jih je hotelo veliko županstvo po nalogu iz ministrstva vzeti, ker so bile državna last, borze dela pa so bile kot državne institucije ukinjene.

Tako si stoji mnogokrat nasproti težnja za birokratičnim redom, ki ima seveda svojo upravičenost, in oziri na zahteve, ki jih stavlja živo življenje. Tu mora najti pravo rešitev le veselje do odgovornosti in velika ljubezen do stvari.

Teh lastnosti pa je pri borzah dela, kot se bojimo, čedalje manj, ker se goje v njih preveč enostranske uradniške vrline in ker se pri tem na glavne vrline preveč pozablja.

Mesto iniciativnih obratov imamo v borzah dela vse bolj okorne državne urade, ki ubijajo iniciativo v panogi, kjer je iniciativa vse. Rezultati ne izostajajo. Če bi računali, koliko je eno izvršeno posredovanje stalo, bi prišli za leto 1929 do sledečih povprečnih številke:
Beograd 22 Din, Zagreb 32 Din, Ljubljana 14.7 Din, Sarajevo 128 Din, Novi Sad 101 Din, Split 100 Din (eno posredovanje privatnih posredovalnic stane v Ljubljani 20 Din). Proti temu se da upravičeno pripomniti, da je bilo l. 1929 za mnoge borze dela šele prvo ali drugo leto poslovanja, medtem ko poslujejo druge že več let.

čila? Kaj: če bodo krvaveče noge ozdravile? Kaj: če se bodo palice zlomile in izginile? Kaj: če ne bodo samo nekateri uživali kulture? Kaj: če ne bodo več samo nekateri ustvarjali kulture? Kaj: če se bosta postala ustvarjanje kulture in uživanje kulture zavezanca?

Dožnost ustvarjati in uživati — to je poslanstvo delavstva.
Opomin velikega Vazilija iz Cezareje, ki je zvenel nekoč praznim ušesom, naj najde danes v naši zavesti odmev preko vse zemlje. Kajti kakšno vrednost ima najlepša asfaltirana ulica, če hodijo po njej noge brezposelnih? In kakšen pomen naj ima smel obok mosta, če morajo spat pod njim oni, ki nimajo streh?
Delavstvo pa je, ki hoče ustvariti svet, v katerem bo izginil korak brezposelnih in diih brezdomcev.
Ni lepšega trenutka kakor tedaj, kadar človeški glas pri mikrofonu pokliče in pozdravi človeštvo vseh kontinentov in ras. Ni lepšega trenutka kakor tedaj, ki išče skozi vzvalovani eter s-o-s klic (mednarodni klic na pomoč) bodoče kulture vse človeštvo: Spoštovanje, spoštovanje, spoštovanje, vsaki ustvarjajoči roki, ustvarjajočim možganom! Pozdrav srečnejšim rodovom, ki jim bo svetilo vsak dan trozvezdje dela, znanosti in umetnosti.
Kar je rekel nekoč Richard Wagner o svoji tovarišici Cosimi: »Z njo morem do-seči ono, česar brez nje ne morem« — prav to bo v bodoči družbi lahko trdila kultura o osvobojenem delu.
Zato naj valovi preko kontinentov in oceanov, v stepne vasi, k ladjam na odprtem morju, v veleposti in samotne gorske kočee slutnja bodoče zemeljske modrosti: Vsi naj bodo bratje po delu vseh za vse.
Uživa naj, kdor ustvarja!

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

ŽELE VSEM SVOJIM ODJEMALCEM:

ANTON MOHORIC

trgovina s čevlji in čevljarskimi potrebščinami. Sprejema tudi popravila po znižanih cenah
Jesenice (Gorenjsko)

RADIVOJ ŠTEINER

naznanjam, da sem otvoril novo pekarno pri Arhu. Priporočam se najtopleje za obilen obisk
Slov. Javornik 81

MR. PH. ŽABKAR JOŽE

lekarna Koželjevih dedičev
Jesenice, Gor.

SEGOLIN MARIO

sobni in črkoslikar ter pleskar
Jesenice 130

„Adria“

prašek za pecivo „Pekin“

„Adria“

vanilin sladkor

„Pekin“

rumenilo (jajčni nadomestek)

Vporaben za vsak recept!

Na Rimski cesti števil. 24 v Ljubljani sem otvorila

delikatesno trgovino

zajutrekovalnico, vinotoč in mlekarno ter se cenjenemu občinstvu najtopleje priporočam

Leni Lapajne

Pletilne stroje tovarne Walter, univerzalne Rasel stroje, popolni pouk v pletilstvu, potrebščine za pletilne stroje, volno in bombaž v največji izbiri

nudi po najnižjih cenah in znani solidni postrežbi od leta 1909 obstoječa tvrdka

F. Kos - Ljubljana

Židovska ulica 5 / Telefon števil. 2293

Delniška družba pivovarne

«UNION»

Ljubljana

Pivovarna in sladarna, tovarna za špirit in kvas, v Ljubljani I. poštni predal 45. — Podružna pivovarna (preje Th. Götz) v Mariboru. Priporoča svoje izborne izdelke in sicer:

svetlo in črno pivo
v sodih in steklenicah
Čisti rafinirani špirit
Pekovski kvas

Telefon: Ljubljana 2210 in 2311,
Maribor 2023 — Brzjavni: Union
Ljubljana, Union Maribor.

Premog, drva

najbolj po ceni dobite pri družbi

ILIRIJA

Ljubljana, Dunajska cesta 46, telefon 228

REUMATIKI

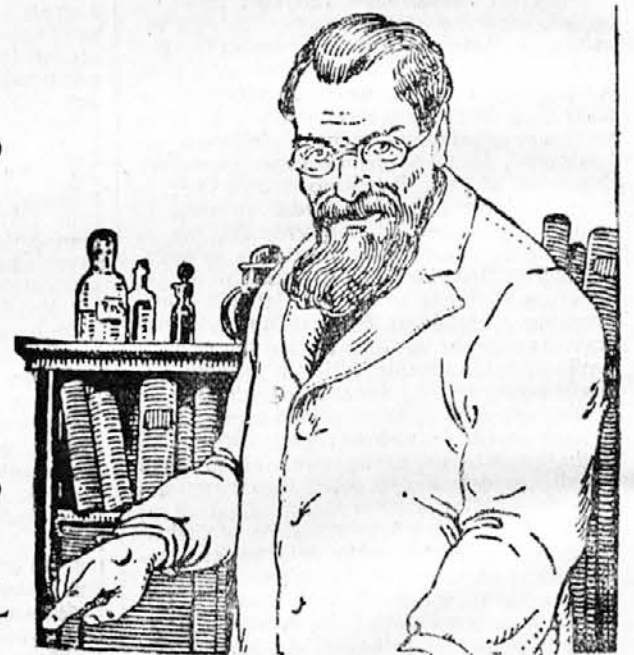

Nabavite še danes
1 steklenico

ALGA

ZA MASAŽO

kajti že jutri Vas bo
USPEH
IZNENADIL

Če Vas boli ali trga

V { kosteh - rokah - nogah }
{ sklepkih - plečih - zobeh }
{ kolkah - žilah - glavi }

ALGA

PREMAGA BOLEZEN TAKOJ

DOBIVA SE POVSOD

LABORATORIJ „ALGA“,
SUŠAK

1 steklenica

Din 16.—

4 steklenice „ALGE“ Din 77.—
8 steklenic „ALGE“ Din 131.—
14 steklenic „ALGE“ Din 205.—
25 steklenic „ALGA“ Din 320.—

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

ŽELE VSEM SVOJIM ODJEMALCEM:

<p>RAKOVEC IVAN brivski salon se v nadalje priporoča za obilen obisk Jesenice-Fužine 148</p>	<p>NEUMAN KAROL kleparstvo in vodovodna inštalacija Jesenice, Gor.</p>	<p>HROVAT IGNACIJ mesarija Jesenice</p>	<p>AMALIJA BRUČAN trgovina z mešanim blagom Slov. Javornik</p>
<p>VIDIC KONRAD pekarna Jesenice-Fužine 148</p>	<p>MULEJ ANTON modna čevljarna Jesenice 134</p>	<p>TONE PRAPROTNIK pekovski mojster Jesenice</p>	<p>NOČ ALOJZIJA gostilna in pekarna Slov. Javornik</p>
<p>JAVORSKI PASEA modna in manufakturna trgovina Jesenice-Fužine</p>	<p>PRESTRL FRANC pekarna Jesenice</p>	<p>FRIC DRUŽNIK steklarstvo, trgovina stekla in porcelana Jesenice 17</p>	<p>STANKO MULEJ gostilničar in mesar Potoke Rajska Dobrava</p>
<p>STOJAN IVAN modno krojaštvo Jesenice-Fužine 207</p>	<p>J. STRUCL trgovina kož, usnja in čevljarskih potrebščin Jesenice, Gor.</p>	<p>RADOSLAV DOLINAR trgovina z mešanim blagom, steklom, porcelanom, gramofoni, kolesi itd. Jesenice</p>	<p>ČERNE MIHA pekarna Jesenice 113</p>
<p>VRGLES IVAN ml. mesar in prekajevalec Jesenice-Fužine 151</p>	<p>M. SMOLEJ urar Jesenice 16</p>	<p>FRANC ŠMAJDEK in DRUG ključ, podjetje in instalacija vodovodov Jesenice</p>	<p>PREVN IVAN trgovina z mešanim blagom Slov. Javornik</p>
<p>POŽENEL MINKA trgovina z mešanim blagom Jesenice-Fužine 152</p>	<p>PAHOR FRANJO manufaktura — konfekcija Jesenice 18</p>	<p>»CENTRA« zaloga šivalnih, pletilnih in pisalnih stro- jev, koles, motornih koles, gramofonov igel in vseh rezervnih delov Jesenice</p>	<p>Srečne praznike in veselo Novo leto želi vsem trboveljskim sodrugom ŽUŽEK VINKO Jesenice-Fužine 87</p>
<p>ZVEZDA IVAN modno krojaštvo in trgovina Jesenice-Fužine 101</p>	<p>MARKEŠ JOŽE elektriško podjetje Jesenice 54</p>	<p>JOŽE BREČKO trgovski vrtnar Jesenice</p>	<p>PAVEL SEDEJ umetni mlin Slov. Javornik</p>
<p>VERGLES IVAN st. mesar in prekajevalec Jesenice-Fužine 78</p>	<p>ZAVRL MATEVŽ mesarija in gostilna Slov. Javornik 61</p>	<p>FRANC VILMAN trg. z meš. blagom, gostilna in fotoateljé Jesenice-Fužine 8</p>	<p>JANUŠA JOŽE modno čevljarstvo Jesenice-Fužine 235</p>
<p>PIRMAN DORI brivski salon Slov. Javornik 93</p>	<p>KOVAČIČ MIHAEL trgovina z mešanim blagom Jesenice</p>	<p>Gostilničar FRANIČA trgovina in točilnica Jesenice-Fužine 1</p>	<p>DEMAK PAVEL brivski salon Slov. Javornik</p>
<p>FRANC MARIJA ARH kavarna Slov. Javornik 93</p>	<p>KOŠIR JOS. modna trgovina Jesenice</p>	<p>ANTON LEGAT tovarniška restavracija Jesenice-Fužine</p>	<p>TRAMŠAK IVAN manufaktura in modni oddelek Jesenice</p>
<p>PRINČIČ ŠTEFANIJA mlekarna in branjarija Jesenice-Fužine 109</p>	<p>GOGALA IVAN krojaštvo in čepičarstvo Jesenice</p>	<p>BALOH LOVRO gostilna Jesenice</p>	<p>ŠLIBAR FRANC strojno mizarstvo Jesenice-Fužine</p>
<p>TORKAR FRANJO trgovina z mešanim blagom Jesenice-Fužine 187</p>	<p>DEŽMAN FRANC mesar in gostilničar v hotelu Par Jesenice</p>	<p>F. P. MARTJAN gostilna in trgovina Dobrava-Vintgar</p>	<p>FRANC PAVLIN naznanjam, da sem otvoril novo pe- karno in slaščičarno na Dobravi ter se najtopleje priporočam za obilni obisk; nudim vedno sveže pecivo. Postrežba solidna Dobrava-Vintgar</p>
<p>URBAR VIKTOR sobni in črkoslakar ter pleskar Jesenice, Gor.</p>	<p>BAŽELJ CIRIL mesar Jesenice</p>	<p>ANDREJ ANGELA PIKON trgovina z mešanim blagom Dobrava-Vintgar</p>	

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

ŽELE VSEM SVOJIM ODJEMALCEM:

JAKOB PETRIČ mesar Ljubljana Šolski drevored	I. MEZNARIČ pekarna Ljubljana: Tržaška c. 4 in podružnica Poljanska c. 41	Prva jugoslovenska tovarna dežnikov JOSIP VIDMAR Ljubljana	IVAN SLOKAN mestni stavbenik Ljubljana Kolezijska ul. 7
EDVARD ŠKOPEK urar, trg. z urami, zlatnino in optiko Ljubljana Mestni trg 8	MIHA in MARIJA REPANŠEK gostilna »Vitez« Ljubljana Na Bregu	LANZOŠ DIMITRIJA mizarstvo Ljubljana Wolfova ul. 12	
PAVEL in MARIJA ŠIMENC cvetličarna Sv. Križ Sv. Petra c. 33	JAKOB JESIH mesarija — mesni izdelki Ljubljana, Florijanska ulica 42 in Pogačarjev trg	MARIJA ROGELJ manufakturna trgovina Ljubljana Sv. Petra c. 26	HRASTNIK ANGELOSLAV manufakturna trgovina Ljubljana Karlovška cesta
FRANC KUNOVAR kamnoseški mojster Ljubljana Sv. Križ	ALBIN ŠIFRER puškar Ljubljana Gosposvetska c.	PRISTOU & BRICELJ spec. artistski atelje za črkoslikarstvo Ljubljana	FILIP BIZJAK krznarstvo Ljubljana Kongresni trg 8
O. ŽUŽEK Ljubljana Dalmatinova ul.	PETRIČ - BAVARSKI DVOR restavracija Ljubljana Dunajska cesta	ANDREJ DOLINAR parna pekarna Ljubljana, Bohoričeva ulica 1 in Kette-Murnova c. 2	Mesna industrija EVALD POPOVIČ Ljubljana
Hotel in restavracija MIKLIČ Ljubljana Masarykova ul. Kolodvorska ul.	RESTAVRACIJA PRI ŠESTICI Ljubljana Dunajska cesta	LJUBLJ. OBLAČILNI BAZAR družba z o. z. Ljubljana Mestni trg 6	Cvetličarna KORSIKA, Ljubljana Miklošičeva cesta, poleg hotela Union in Radiopaviljona Sveže cvetje, šopki, aranžmaji in žamenci vedno na zalogi. Telefon 2341 Lastno vrtnarstvo: Bleiweissova cesta, telefon 3188
FRANC REZAR mesar Šolski drevored Ljubljana Dolenjska c. 64	JANKO ZEVIK mesar Ljubljana Šiška	FRANC PALME agentura in komisija Ljubljana Gosposvetska c. 7	ECKER SINOVA splošno kleparstvo Ljubljana Šlomškova ul.
GÄRTNER VIKTOR slaščičarna Ljubljana Razlagova ul. 4 (prej Kolezijska)	SIMON KUNČIČ sodavičar, prodaja premoga in drv Ljubljana Sv. Petra cesta	EVALD POPOVIČ Ljubljana	SEVER & CO. Ljubljana Gosposvetska c.
A. KASSIG krznarnica in izdelovanje čepic Ljubljana Židovska ul. 1	ANTON KAJFEŽ urar Ljubljana Miklošičeva cesta	PETER ŠTEPIC vinska trgovina in restavracija Ljubljana Spodnja Šiška	
ROZMAN FRANC izdelovanje klobas Ljubljana Sv. Petra c. 85	IVAN MARCHIOTTI trgovina usnja in izdelovanje gornjih delov Ljubljana Sv. Petra cesta 30		
FRANC RODE mesar Stojnica Šolski drevored in Dev. Mar. v Polju	ANTON VERBIČ delikatese, špecerija, kr. dvorni dobavitelj Ljubljana		
IGNAC ŽARGI modna trgovina Ljubljana Sv. Petra c. 3 in 11.	GREGORIČ ANTON mesar Ljubljana Šolski drevored		
FRANC IGLIČ krojaški atelje Ljubljana Pražakova 10	IVAN ŠEMRL mizar Ljubljana Poljanska cesta 69	H. SUTTNER tvornica satova Ljubljana	ZA SPOMLAD kupite najcenejše in najboljše obleke, moške in deške, domačega izdelka, pri JOSIP OLUP, STARI TRG 2 na vogalu. V zalogi ima vedno na razpolago blago iz angleških in čeških ter domačih tovarn. Moje geslo je: Dobro blago in nizke cene.